

Kommittédirektiv

Utveckling av gymnasieskolans teknikprogram

Dir.
2013:122

Beslut vid regeringssammanträde den 5 december 2013

Sammanfattning

En särskild utredare ska föreslå hur teknikprogrammet kan kompletteras med en eller flera industritekniska inriktningar med tydliga yrkesutgångar. Syftet är att skapa en attraktiv teknikutbildning för såväl elever som vill läsa vidare på högskola som för elever som vill gå vidare direkt till arbetslivet efter avslutad gymnasieskola.

Utredaren ska bl.a.

- utarbeta förslag på t.ex. garanterad undervisningstid, omfattning av arbetsplatsförlagt lärande, ersättningsnivåer, krav för examen och omfattning av gymnasiegemensamma ämnen i det nya teknikprogrammet,
- utarbeta förslag på nytt examensmål för teknikprogrammet, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2014.

Uppdraget att utveckla teknikprogrammet

Teknisk kompetens är en förutsättning för industrin

De svenska teknikföretagen har sammanlagt nästan 300 000 anställda och teknikindustrin står för knappt hälften av den svenska varuexporten. De svenska teknikföretagens förmåga att

möta den globala konkurrensen och den snabba tekniska utvecklingen bygger på god tillgång till teknisk kompetens.

Medan teknikprogrammet har vuxit i omfattning har det industritekniska programmet minskat. Detta kan utgöra ett problem för teknikföretagens framtida kompetensförsörjning. Arbetsförmedlingen konstaterar i sin rapport Arbetsmarknadsutsikterna våren 2012 (Ura 2012:3) att intresset för gymnasieskolans och högskolornas industriutbildningar är otillräckligt. Arbetsförmedlingen konstaterar att det sannolikt behövs en ökning av utbildningsvolymerna för att undvika en framtida arbetskraftsbrist.

Det vikande intresset för industriteknisk utbildning är ingen ny företeelse. Redan i mitten på 1990-talet utreddes det vikande intresset för gymnasieskolans industriprogram (Ds 1996:53). I samband med gymnasiereformen 2011 gjordes vissa förändringar av det dåvarande industriprogrammet för att anpassa innehållet till efterfrågan på arbetsmarknaden. Programmet fick ett nytt namn, nationella inriktningar infördes och den stora mängden av specialutformade program ersattes med nationellt kvalitetssäkrade utbildningsvägar. Intresset för det industritekniska programmet har dock fortsatt att svikta samtidigt som intresset för teknikprogrammet har ökat något under samma period.

Teknikprogrammet bör utvecklas genom att tydliga industritekniska yrkesutgångar införs

För att stimulera intresset och höja kvaliteten på industritekniska utbildningar har arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom den tekniska industrin samarbetat om gymnasiala yrkesutbildningar. Inom ramen för konceptet Teknikcollege har teknikprogrammet och industritekniska programmet succesivt knutits närmare varandra, bl.a. genom ett nära samarbete med lokala teknikföretag och inslag av arbetsplatsförlagt lärande på teknikprogrammet. Det finns därför anledning att utveckla det alltmer populära teknikprogrammet så att det kompletteras med tydliga yrkesutgångar med industri-

teknisk inriktning för elever som önskar att efter gymnasieskolan gå direkt ut i arbetslivet.

Utredaren ska därför

- analysera och föreslå hur en eller flera industritekniska inriktningar med tydliga yrkesutgångar kan införas i teknikprogrammet, och vid behov lämna förslag till justeringar av befintliga inriktningar på dagens teknikprogram,
- utarbeta förslag om t.ex. garanterad undervisningstid, omfattning av arbetsplatsförlagt lärande, ersättningsnivåer, krav för examen, och omfattning av gymnasiegemensamma ämnen i teknikprogrammet,
- utarbeta förslag på nytt examensmål för teknikprogrammet,
- undersöka om det finns inriktningar eller yrkesutgångar inom dagens industritekniska program som bättre hör hemma inom något annat yrkesprogram, och i så fall lämna sådana förslag,
- lämna nödvändiga författningsförslag, och
- lämna förslag på övergångsbestämmelser så att elever som gått det första läsåret innan de nya reglerna föreslås träda i kraft kan påbörja de nya inriktningarna det andra läsåret.

Konsekvensbeskrivningar

I de fall utredningens förslag innebär kostnader för stat eller kommun ska utredaren föreslå en finansiering. Eventuella administrativa kostnader för stat eller kommun ska särskilt redovisas. Utredaren ska också särskilt redogöra för konsekvenserna för mindre fristående skolor som erbjuder industritekniska programmet i dag, beakta att inskränkningar i den kommunala självstyrelsen i enlighet med 14 kap. 3 § regeringsformen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett dem samt i övrigt analysera och redogöra för förslagens konsekvenser utifrån vad som gäller enligt kommittéförordningen (1998:1474).

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med arbetsmarknadens parter och berörda myndigheter. Utredaren ska vidare hålla sig informerad om det utvecklingsarbete som pågår vid Statens skolverk när det gäller vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan (T4).

Utredaren ska tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i sina analyser.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2014.

(Utbildningsdepartementet)